

BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

29 oktober 2008

**WETSVOORSTEL**

**tot wijziging van de wet van 25 juni 1992  
op de landverzekeringsovereenkomst en van  
de wet van 4 augustus 1992 op  
het hypothecair krediet**

(ingedien door de heren Joseph George en  
Josy Arens en mevrouw Marie-Martine Schyns)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE

29 octobre 2008

**PROPOSITION DE LOI**

**modifiant la loi sur le contrat d'assurance  
terrestre du 25 septembre 1992  
ainsi que la loi sur le crédit hypothécaire  
du 4 août 1992**

(déposée par MM. Joseph George et Josy Arens  
et Mme Marie-Martine Schyns)

**SAMENVATTING**

*Dit wetsvoorstel strekt ertoe de instellingen voor hypothecair krediet minder ruimte te laten bij het aanbieden van contracten die gekoppeld zijn aan een hypothekovereenkomst. Zodoende wordt voorkomen dat de consument in contracten wordt vastgezet.*

**RÉSUMÉ**

*Afin d'éviter que le consommateur se retrouve piégé, la proposition limite les possibilités pour les organismes de crédit hypothécaire de proposer la conclusion de contrats annexes au contrat de crédit hypothécaire.*

<i>cdH</i>	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&amp;V</i>	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>Ecolo-Groen!</i>	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>
<i>FN</i>	:	<i>Front National</i>
<i>LDD</i>	:	<i>Lijst Dedecker</i>
<i>MR</i>	:	<i>Mouvement Réformateur</i>
<i>N-VA</i>	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>Open Vld</i>	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>
<i>PS</i>	:	<i>Parti Socialiste</i>
<i>sp.a+Vi.Pro</i>	:	<i>Socialistische partij anders + VlaamsProgressieve</i>
<i>VB</i>	:	<i>Vlaams Belang</i>

*Afkortingen bij de nummering van de publicaties :*

<i>DOC 52 0000/000</i>	: <i>Parlementair document van de 52<sup>e</sup> zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	: <i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	: <i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV</i>	: <i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV</i>	: <i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i> <i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN</i>	: <i>Plenum</i>
<i>COM</i>	: <i>Commissievergadering</i>
<i>MOT</i>	: <i>moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)</i>

*Abréviations dans la numérotation des publications :*

<i>DOC 52 0000/000</i>	: <i>Document parlementaire de la 52<sup>ème</sup> législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
<i>QRVA</i>	: <i>Questions et Réponses écrites</i>
<i>CRIV</i>	: <i>Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)</i>
<i>CRABV</i>	: <i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>
<i>CRIV</i>	: <i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i> <i>(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>
<i>PLEN</i>	: <i>Séance plénière</i>
<i>COM</i>	: <i>Réunion de commission</i>
<i>MOT</i>	: <i>Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)</i>

*Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers*

*Bestellingen :*  
*Natieplein 2*  
*1008 Brussel*  
*Tel. : 02/ 549 81 60*  
*Fax : 02/549 82 74*  
*www.deKamer.be*  
*e-mail : publicaties@deKamer.be*

*Publications officielles éditées par la Chambre des représentants*

*Commandes :*  
*Place de la Nation 2*  
*1008 Bruxelles*  
*Tél. : 02/ 549 81 60*  
*Fax : 02/549 82 74*  
*www.laChambre.be*  
*e-mail : publications@laChambre.be*

**TOELICHTING**

DAMES EN HEREN,

Tot dusver is de Belgische wetgeving duidelijk in verband met gezamenlijke aanbiedingen: behoudens een aantal uitzonderingen zijn dergelijke aanbiedingen verboden.

Er gaan echter almaar meer stemmen op (ook in wetsvoorstellen) om de thans vigerende bepalingen die een verbod inhouden op gezamenlijke aanbiedingen zonder meer op te heffen.

Verzekeringsovereenkomsten zijn echter technische en complexe producten, die aan diverse, uitermate precieze regelgevingen onderworpen zijn, vooral dan de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst. Die wet bevat dwingende bepalingen aangaande de verschillende facetten van de rechtsbetrekkingen die uit een verzekeringsovereenkomst voortvloeien.

Wie verzekeringsovereenkomsten wil aanbieden en verkopen moet aan strikte voorwaarden voldoen.

De wetgever heeft een wettelijk raamwerk ingesteld dat de competenties, de solvabiliteit en de eerbaarheid van de verzekeringsbemiddelaars waarborgt (wet van 27 maart 1995 betreffende de verzekerings- en herverzekeringsbemiddeling en de distributie van verzekeringen).

Voorts zijn de verzekeringsbemiddelaars verplicht de consument duidelijk te informeren.

In die context is het onaanvaardbaar dat een verzekeringsovereenkomst wordt aangeboden samen met een ander product of met een andere dienst, die niet onder de tak verzekeringen vallen.

Dergelijke gezamenlijke aanbiedingen toestaan, zou tal van juridische problemen doen rijzen waarvoor de huidige wetgeving en de daaruit voortvloeiende rechtspraak geen oplossing kunnen aanreiken.

Die situatie zou onvermijdelijk leiden tot een totaal onaanvaardbare rechtsonzekerheid voor de consument, die geacht is beschermd te zijn.

Mocht het verbod op gezamenlijke aanbiedingen uit onze regelgeving worden geschrapt, dan zou het gezamenlijk aanbieden van een verzekeringsovereenkomst

**DÉVELOPPEMENTS**

MESDAMES, MESSIEURS,

Jusqu'à ce jour, la loi belge a réglementé les offres conjointes en ce sens que celles-ci étaient interdites sous réserve de quelques exceptions.

Cependant, pour l'instant on parle de plus en plus, y compris au niveau législatif, de supprimer purement et simplement les dispositions actuelles interdisant l'offre conjointe.

Or, le contrat d'assurance, quant à lui, est un produit technique et complexe régi de manière très précise par diverses réglementations, et principalement par la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre; celle-ci réglemente de manière impérative les différents aspects des relations juridiques nées du contrat d'assurance.

Offrir/distribuer un contrat d'assurance sur le marché implique des conditions strictes.

Le législateur a créé un cadre légal garantissant la compétence, la solvabilité et l'honorabilité des intermédiaires d'assurances (loi du 27 mars 1995 relative à l'intermédiation en assurances et en réassurances et à la distribution d'assurances).

Ces intermédiaires d'assurances sont également tenus de remplir un devoir d'information précis à l'égard du consommateur.

Dans ce contexte, il ne peut être accepté qu'un contrat d'assurance puisse être offert conjointement avec un autre produit ou service ne relevant pas de la branche assurance.

L'autorisation éventuelle de telles offres conjointes soulèverait de nombreux problèmes juridiques auxquels la législation actuelle et la jurisprudence qui en découlent ne pourraient apporter de réponse.

Cette situation mènerait immanquablement à une insécurité juridique qui est tout à fait inacceptable pour le consommateur, lequel est censé être protégé.

Si l'interdiction des offres conjointes était supprimée de notre réglementation, il faudrait alors prévoir explicitement l'interdiction des offres conjointes d'un contrat

met een ander product of een andere dienst die niet tot de tak verzekeringen behoort, uitdrukkelijk moeten worden verboden.

Zo zijn de huidige praktijken inzake hypothecair krediet rampzalig: sommige kredietinstellingen/verzekeringsondernemingen houden er onaanvaardbare praktijken op na.

Het principe is het volgende: de consument verkrijgt voor zijn lening een lagere rentevoet als hij voor de duur van zijn hypothecaire lening instemt met een hele reeks van voorwaarden, waaronder een brandverzekering en/of een schuldsaldooverzekering. Soms wordt hij verplicht een zichtrekening, een spaarrekening enz. te openen.

Die praktijken vormen misbruiken op het stuk van gezamenlijke aanbiedingen en staan met name haaks op:

- artikel 6 van de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet;
- de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst;
- artikel 31 van de wet van 14 juli 1991 betreffende de handelspraktijken en de voorlichting en bescherming van de consument.

Het begrip «aangehecht contract» wordt omschreven in artikel 6, § 1, van de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet: het gaat om een overeenkomst die de kredietnemer aangaat in uitvoering van een voorwaarde van het krediet waarvan het niet-naleven de opeisbaarheid van de schuldbordering kan veroorzaken. Het kan alleen om de volgende overeenkomsten gaan: een schuldsaldooverzekering, een verzekering die het risico dekt van de beschadiging van het onroerend goed dat in waarborg aangeboden werd (voornamelijk brandverzekering) en een borgtochtverzekering. Paragraaf 2, tweede lid, van hetzelfde artikel bepaalt uitdrukkelijk dat de kredietgever niet mag opleggen bij wie de kredietnemer het aangehecht contract moet sluiten.

Die bepalingen moeten worden gelezen in samenhang met artikel 3 van dezelfde wet op het hypothecair krediet, naar luid waarvan elk beding dat strijdig is met de bepalingen van die wet nietig is.

Het ligt immers voor de hand dat het krediet een eenvoudig product moet blijven, dat niet mag dienen als voorwendsel om allerhande verzekeringen op te leggen.

d'assurance avec un autre produit ou service ne relevant pas de la branche assurance.

Par exemple, actuellement, les pratiques du marché en matière de crédit hypothécaire sont tout à fait désastreuses: certains organismes de crédit/entreprises d'assurances ont développé des pratiques inacceptables.

Le principe est le suivant: le consommateur obtient une réduction de son taux d'intérêt s'il souscrit, pour la durée de son emprunt hypothécaire, à toute une série de conditions, dont notamment une assurance incendie et/ou solde restant dû. Parfois, on l'oblige à prendre un compte à vue ou un compte épargne,...

Il s'agit là de pratiques abusives en matière d'offres conjointes, pratiques qui sont notamment en infraction totale avec:

- l'article 6 de la loi du 4 août 1992 relative au crédit hypothécaire;
- la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre;
- l'article 31 de la loi du 14 juillet 1991 sur les pratiques du commerce et sur l'information et la protection du consommateur.

L'article 6 de la loi du 4 août 1992 relative au crédit hypothécaire définit, au § 1<sup>er</sup>, la notion de «contrat annexé»: il s'agit du contrat souscrit par l'emprunteur en exécution d'une condition du crédit dont le non-respect pourrait entraîner l'exigibilité de la créance. Il ne peut s'agir que des contrats suivants: contrat d'assurance solde restant dû, d'assurance couvrant le risque de dégradation de l'immeuble qui constitue la garantie (assurance incendie principalement) et, enfin, d'assurance caution. Le paragraphe 2, 2<sup>e</sup> alinéa, prévoit explicitement que le prêteur ne peut pas imposer chez qui l'emprunteur doit souscrire le contrat annexé.

Ces dispositions sont à combiner avec l'article 3 de la même loi relative au crédit hypothécaire, qui précise bien que toute disposition contraire à ladite loi est nulle.

Il est évident, en effet, que le crédit doit rester un produit simple, qui ne peut devenir prétexte à imposer toutes sortes d'assurances.

Het is niet omdat de kredietnemer bij dergelijke kredietinstellingen cliënt is dat hij ertoe mag worden verplicht bij die instellingen ook zijn verzekeringen aan te gaan.

De contractvrijheid van de consument worden gehandhaafd, voornamelijk in de verzekeringssector, omdat hij vertrouwen moet kunnen hebben in zijn verzekeeraar. De despecialisatie van de verzekeringsinstellingen is weliswaar een feit, maar om goed te zijn zouden de inhoud en de prijs van het aangeboden product niettemin de essentiële criteria moeten blijven voor de keuze van een verzekersmaatschappij.

Het (ook eenmalige) feit dat iemand een hypothecaire lening aangaat bij deze of gene kredietgever, moet volkomen los staan van die keuze.

Een kredietinstelling biedt niet noodzakelijk het neusje van de zalm op het gebied van verzekeringen, noch inzake kwaliteit, noch inzake tarieven.

Toch is de kredietnemer volkomen vrij «aangehechte contracten» met de kredietgever te sluiten, ook al verbiedt de wet deze laatste de kredietnemer daartoe te verplichten.

Het is precies op dat punt dat tal van kredietinstellingen in de praktijk geraffineerde procedures hanteren, die de consument eigenlijk ongemerkt in de val doen lopen en dus zonder hem er officieel toe te «verplichten» die aangehechte contracten aan te gaan: door korting op hypothecair krediet te geven als verzekeringen worden aangegaan, of zelfs door supplementair een andere vorm van krediet aan te bieden (bijvoorbeeld in de vorm van een kredietkaart).

Als de kredietnemer erin tuint, kan zulks in bepaalde gevallen soms rampzalige gevolgen hebben.

– Soortgelijke praktijken kunnen zeker tot overmatige schuldenlast leiden.

– De gesloten verzekeringsovereenkomsten bieden niet altijd de gunstigste prijs-kwaliteitverhouding, zoals hierboven reeds aangegeven, zeker bij een instelling die louter gespecialiseerd is in het verstrekken van krediet en voor dewelke de verzekeringsactiviteiten slechts heel bijkomstig zijn. In die ingewikkelde, maar voor de consument uitermate belangrijke aangelegenheden zou het gezegde «schoenmaker blijf bij je leest» moeten gelden, want anders heeft het geen enkel nut dat werd voorzien in een wettelijk raam voor het beroep van verzekeringsbemiddelaar.

Ce n'est pas parce qu'il est client de telles institutions de crédit que l'emprunteur doit se voir obligé d'y souscrire aussi ses assurances.

La liberté contractuelle du consommateur doit être conservée, principalement dans le secteur de l'assurance, car il doit pouvoir avoir confiance en son assureur. Si la déspecialisation des organismes d'assurances est un fait, n'empêche que le contenu et le prix du produit offert devraient, pour bien faire, rester le critère essentiel pour choisir une compagnie d'assurances.

Le fait, pourtant unique, d'avoir contracté son crédit hypothécaire auprès de tel ou tel prêteur doit être irrelevant pour le choix en question!

Un organisme de crédit n'est pas nécessairement à la pointe en matière d'assurances, tant au niveau qualité qu'au niveau prix.

Cela dit, si la loi interdit d'obliger l'emprunteur à souscrire ses contrats annexés auprès du prêteur, l'emprunteur reste cependant tout à fait libre de le faire quand même.

Et c'est là que, dans la pratique, beaucoup d'organismes mettent en œuvre d'insidieux procédés qui, en fait, constituent de véritables pièges pour appâter le consommateur sans avoir l'air d'y toucher, c'est-à-dire sans jamais «l'obliger» officiellement à souscrire ces contrats annexés: en proposant des réductions de taux liées à la souscription d'assurances, voire même d'une autre forme de crédit en sus (exemple: carte de crédit).

Si l'emprunteur tombe dans le piège, cela peut parfois conduire à une catastrophe car:

– ce type de pratique favorise immanquablement le surendettement;

– on l'a dit plus haut, les assurances souscrites ne sont pas toujours au meilleur rapport qualité/prix, qui plus est auprès d'un organisme qui serait uniquement spécialisé dans le crédit et dont les activités d'assurances ne seraient que très secondaires; l'adage «chacun son métier» devrait être privilégié dans ces matières complexes mais au combien capitales pour les consommateurs; sinon, à quoi bon avoir créé le cadre légal du métier d'intermédiaire d'assurances.

– Hoewel de aangeboden lagere rentevoet voor de consument voordelig kan lijken op het ogenblik dat hij de lening aangaat, is dat enkele jaren later soms niet langer het geval. Doordat de beide overeenkomsten aan elkaar zijn gekoppeld, kan de kredietnemer de marktvolutie niet in zijn voordeel gebruiken.

– Voorts wordt de verzekeringsovereenkomst geregeld door een dwingende regelgeving, die niets van doen mag hebben met de hypothecaire kredietovereenkomst. De voormalde wet op de landverzekeringsovereenkomst kent de verzekeraar echter een aantal rechten toe om de overeenkomst automatisch te verbreken (bijvoorbeeld op grond van wanbetaling van de premies, na een schadegeval enz.); als de verzekeringsovereenkomst op die manier wordt opgezegd, dreigt de rentevoet echter te stijgen, aangezien de tariefkorting precies verleend werd op grond van het aangaan en het behouden van de verzekeringsovereenkomst.

– Tot slot moet ook de verzekeringnemer vrij de rechten kunnen uitoefenen die hem bij de voormalde wet op de landverzekeringsovereenkomst zijn toegekend, en wel zonder dwang, zonder sanctie, voor elke andere overeenkomst, en dus zonder vrees dat het tarief van zijn hypothecair krediet zal worden opgetrokken; zo niet tekent hij als het ware een blanco cheque voor de betrokken verzekeringsovereenkomst(en) zolang zijn hypothecair krediet loopt (tien, twintig of dertig jaar, of nog langer)...

Kortom, die praktijken van de instellingen voor hypothecair krediet brengen de rechten en de plichten van de respectieve partijen danig uit balans.

Het gaat duidelijk om misbuiken die tot doel hebben het wettelijk verbod op gezamenlijke aanbiedingen te omzeilen.

Er zijn echter nog andere risico's verbonden aan een eventuele toelating van gezamenlijke aanbiedingen in de sector van de financiële dienstverlening en/of de verzekeringsproducten, bijvoorbeeld een hospitalisatieverzekering die wordt gekoppeld aan de opening van een bankrekening.

Een dergelijk gezamenlijk aanbod zou er wel eens op kunnen neerkomen dat de cliënt dubbel wordt verzekerd, als hij al een collectieve hospitalisatieverzekering geniet in het kader van zijn beroepsactiviteit of via zijn werkgever.

– si l'offre de diminution du taux d'intérêt peut paraître avantageuse pour le consommateur au moment où elle est faite, il n'en sera pas toujours de même quelques années plus tard; or, le lien créé entre les deux contrats empêche l'emprunteur de tirer profit de l'évolution du marché;

– de même, le contrat d'assurance est régi par des règles légales impératives qui devraient rester étrangères au contrat de crédit hypothécaire; or, la loi sur le contrat d'assurance terrestre précitée accorde à l'assureur certains droits de résiliation automatique (exemple: pour non-paiement de primes, après un sinistre, etc...); mais, si le contrat d'assurance est ainsi résilié, le taux d'emprunt, lui, risquera d'augmenter, puisque la réduction de taux était liée précisément à la souscription, et au maintien, du contrat d'assurance;

– de la même manière, le preneur d'assurance doit pouvoir exercer, lui aussi, librement les droits que lui reconnaît la loi sur le contrat d'assurance terrestre précitée, sans contrainte, sans sanction, pour tout autre contrat, et donc sans crainte de voir le taux de son crédit hypothécaire revu à la hausse; sinon, c'est comme s'il signait un chèque en blanc pour la ou les assurances concernées pour toute la durée de son crédit hypothécaire, 10, 20, 30 ans ou plus!

En bref, ces manœuvres pratiquées dans le milieu des institutions de crédit hypothécaire constituent un déséquilibre manifeste entre les droits et les obligations des parties.

Il s'agit clairement de pratiques abusives destinées à contourner l'interdiction légale d'offres conjointes.

Il existe également d'autres dangers en ce qui concerne l'autorisation d'offres conjointes en matière de services financiers et/ou de produits d'assurances: par exemple, offrir une assurance hospitalisation combinée à l'ouverture d'un compte bancaire.

Cela pourrait très bien déboucher sur une double assurance si l'assuré est déjà couvert par une police d'assurance collective hospitalisation, dans le cadre de sa profession ou par le biais de son employeur.

In dat geval is artikel 42 van de wet op de landverzekeringsovereenkomst van toepassing, wat de verzekeringnemer ondanks zijn goede trouw nadeel kan opleveren!

Een ander voorbeeld is dat van de werknemers van een verzekерingsmaatschappij die bij hun werkgever een verzekeringsovereenkomst sluiten tegen «persoonlijke» voorwaarden, dat wil zeggen voorwaarden die alleen het personeel van die verzekeringsovereenkomst geniet. *Quid* als een werknemer om welke reden ook elders aan de slag gaat, of als de betrokkenen en zijn partner scheiden?

Vaak zal de werkgever daarna overgaan tot een herziening van de voorwaarden van de door het gezin aangegane leningen en verzekeringsovereenkomsten, waarbij hij de premies zal verhogen of bepaalde contracten zelfs zal opzeggen.

Dat mechanisme zou verboden moeten zijn. Het kan inderdaad niet dat de ex-partner van de werknemer van een verzekeringsovereenkomst hogere premies aange rekend krijgt of soms zelfs wordt geconfronteerd met de opzegging zonder meer van zijn verzekeringsovereenkomsten, met als argument dat de betrokkenen niet langer deel uitmaakt van het gezin van de verzekeringnemer. Die gang van zaken is nog onrechtvaardiger wanneer de scheiding niet uitgaat van de betrokkenen, maar van de werknemer die nog steeds bij de verzekeringsovereenkomst werkt.

Er zij aan herinnerd dat alle uit die misbruiken voortvloeiende overeenkomsten, die de rechten en plichten van de partijen uit balans brengen, door een rechter kunnen worden vernietigd en hoe dan ook per definitie zouden moeten worden vernietigd.

Evenzeer kunnen gezamenlijke aanbiedingen te allen tijde via gerechtelijke weg teniet worden gedaan, als na analyse blijkt dat ze alle kenmerken hebben van een agressieve, een bedrieglijke of gewoon een deloyale praktijk.

Die gerechtelijke controle vindt echter achteraf plaats.

Ook is het de vraag of de consument:

- 1) wel op de hoogte is van zijn rechten;
- 2) de moed heeft een procedure te starten, waarbij hij zoals gebruikelijk de nodige bedragen voor de kosten moet voorschieten;

Dans ce cas, l'article 42 de la loi sur le contrat d'assurance terrestre précitée sanctionne la double assurance, bien que l'assuré soit de bonne foi!

Autre exemple encore: le contrat d'assurance souscrit auprès de son employeur (par définition, l'employeur est une compagnie d'assurances) moyennant une prime souscrite à des conditions «personnelles», c'est-à-dire des conditions qui ne sont accordées qu'aux membres du personnel de cette compagnie d'assurances. *Quid* si l'employé quitte son employeur, quelle qu'en soit la cause, ou si un divorce ou une séparation survient dans son couple?

Souvent, l'employeur en profitera pour revoir les conditions des contrats d'emprunts souscrits par la famille, les contrats d'assurance également, augmentera les primes, voire résiliera les contrats,...

Le mécanisme précité devrait être interdit. En effet, l'ex-conjoint du travailleur d'une compagnie d'assurances ne peut voir ses primes augmentées et/ou ses contrats d'assurance carrément résiliés sous prétexte qu'il ne fait plus partie du ménage du travailleur; c'est d'autant plus injuste lorsque la rupture n'émane pas du conjoint en question mais bien du travailleur resté, quant à lui, au sein de la compagnie d'assurances.

Rappelons que toutes ces pratiques abusives créant un déséquilibre entre les droits et les obligations des parties sont annulables par le juge et devraient même être, de toutes façons, toujours annulées.

De la même manière, les offres conjointes pourront toujours faire l'objet d'une interdiction judiciaire si, à l'analyse, elles revêtent toutes les caractéristiques d'une pratique agressive, trompeuse ou simplement déloyale.

Mais, ce contrôle judiciaire se fait *a posteriori* et le consommateur va-t-il:

- 1) être simplement au courant de ses droits;
- 2) avoir le courage d'entreprendre une procédure, avec avance des frais à sa charge, comme d'habitude;

3) de lange procedure wel wil doorlopen.

Al die aspecten leiden uiteraard tot onzekerheid bij de consument. Bijgevolg moge het duidelijk zijn dat een verbod op gezamenlijke aanbiedingen van verzekeringsproducten en/of financiële producten de consument van dergelijke diensten, met andere woorden wij allemaal, al heel wat meer zekerheid kan bieden.

3) supporter la longueur des procédures?

Tout cela, bien sûr, crée une insécurité dans le chef du consommateur et il est évident que l'interdiction de l'offre conjointe en matière de produits d'assurances et/ou de produits financiers permettra déjà de clarifier la situation du consommateur de ces produits, consommateurs que nous sommes tous immanquablement.

Joseph GEORGE (cdH)  
Josy ARENS (cdH)  
Marie-Martine SCHYNS (cdH)

**WETSVOORSTEL****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

**Art. 2**

In titel I, hoofdstuk I, van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst wordt een artikel 3/1 ingevoegd, luidende:

«Art. 3/1. Het is verboden een verzekeringsovereenkomst aan te bieden, gekoppeld aan een ander product of een andere dienst die buiten de tak verzekeringen vallen.».

**Art. 3**

In dat hoofdstuk I van dezelfde wet wordt een artikel 3/2 ingevoegd, luidende:

«Art. 3/2. Het is de verzekeraar verboden de voorwaarden en/of de verzekeringspremie te wijzigen van een verzekeringsovereenkomst die een van zijn werknemers is aangegaan, als die werknemer zijn arbeidsovereenkomst opzegt en ongeacht de reden voor die opzegging.

De werknemer zelf, diens echtgenoot of samenwonende partner, evenals hun afstammelingen, blijven verzekerd tegen dezelfde voorwaarden als die welke werden overeengekomen toen de verzekerde nog onder arbeidsovereenkomst was bij de verzekeraar.

Hetzelfde geldt voor de voormalige echtgenoot of samenwonende partner, na een echtscheiding of een scheiding van de werknemer.».

**Art. 4**

Artikel 6, § 2, van de wet van 4 augustus 1992 op het hypothecair krediet wordt aangevuld met de volgende leden:

«Het is de kredietgever verboden aan de door de kredietnemer aangegane hoofdkredietovereenkomst een ander financieel product en/of een ander verzekeringsproduct te koppelen, ongeacht of dat andere product al dan niet aan de hoofdkredietovereenkomst werd gehecht.

**PROPOSITION DE LOI****Article 1<sup>er</sup>**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

**Art. 2**

Dans le titre I<sup>er</sup>, chapitre I<sup>er</sup>, de la loi sur le contrat d'assurance terrestre du 25 juin 1992 est inséré un article 3/1 rédigé comme suit:

«Art. 3/1. Il est interdit d'offrir conjointement un contrat d'assurance avec un autre produit ou service qui ne relève pas de la branche assurance.».

**Art. 3**

Dans le chapitre précité de la même loi est inséré un article 3/2, rédigé comme suit:

«Art. 3/2. Il est interdit à l'assureur de modifier les conditions et/ou la prime d'un contrat d'assurance souscrit par l'un de ses travailleurs si celui-ci vient à cesser son contrat de travail, quelle que soit la cause de son départ.

Lui-même, son conjoint ou cohabitant ainsi que ses descendants demeureront assurés aux mêmes conditions que celles conclues alors que l'assuré était sous les liens d'un contrat de travail avec l'assureur.

Il en est de même en ce qui concerne l'ex-conjoint ou l'ex-cohabitant après divorce ou séparation du travailleur.».

**Art. 4**

L'article 6, § 2, de la loi du 4 août 1992 relative au crédit hypothécaire est complété par les alinéas suivants:

«Il est interdit au prêteur d'offrir conjointement au contrat de crédit principal souscrit par l'emprunteur un autre produit financier et/ou un autre produit d'assurance, que celui-ci soit ou non annexé au contrat de crédit principal.

De kredietnemer is vrij al dan niet een aangehechte verzekeringsovereenkomst of een andere financieringsovereenkomst aan te gaan bij de kredietgever, maar die overeenkomsten moeten qua duur, kostprijs en alle andere voorwaarden los blijven staan van bovenvermelde kredietovereenkomst.».

17 oktober 2008

L'emprunteur reste libre de souscrire ou non un contrat d'assurance annexé ou un autre contrat de financement auprès du prêteur, mais ces contrats doivent demeurer indépendants du contrat d'emprunt susvisé, quant à leur durée, quant à leur coût et quant à toutes leurs autres conditions.».

17 octobre 2008

Joseph GEORGE (cdH)  
Josy ARENS (cdH)  
Marie-Martine SCHYNS (cdH)

**BIJLAGE**

**ANNEXE**

**BASISTEKST****Wet van 4 augustus 1992 op  
het hypothecair krediet****Art. 6**

§ 1. Er bestaat in de zin van deze wet en met het oog op haar toepassing «aangehecht contract» wanneer de kredietnemer, in uitvoering van een voorwaarde van het krediet waarvan het niet-naleven de opeisbaarheid van de schuldbordering kan veroorzaken, een verzekeringsovereenkomst onderschrijft of handhaaft.

Dat aangehecht contract mag niets anders zijn dan:

- een schuldsaldooverzekering die het overlijdensrisico dekt teneinde contractueel de terugbetaling van het krediet te waarborgen;
- een verzekering die het risico dekt van de beschadiging van het onroerend goed dat in waarborg aangeboden werd;
- een borgtochtverzekering.

§ 2. Het is de kredietgever verboden zich in de vestigingsakte het recht voor te behouden in de loop van het contract een verhoging van de dekking op te leggen.

Het is de kredietgever verboden de kredietnemer rechtstreeks of zijdelings te verplichten het aangehecht contract te sluiten bij een door de kredietgever aangewezen verzekeraar.

§ 3. Wanneer er een aangehecht contract van schuldsaldooverzekering is, wordt, op het ogenblik van het overlijden van de verzekerde, het verzekerd kapitaal gebruikt om het verschuldigd blijvend saldo terug te betalen en om, in voorkomend geval, de lopende en niet-vervallen interessen te betalen.

**BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL****Wet van 4 augustus 1992 op  
het hypothecair krediet****Art. 6**

§ 1. Er bestaat in de zin van deze wet en met het oog op haar toepassing «aangehecht contract» wanneer de kredietnemer, in uitvoering van een voorwaarde van het krediet waarvan het niet-naleven de opeisbaarheid van de schuldbordering kan veroorzaken, een verzekeringsovereenkomst onderschrijft of handhaaft.

Dat aangehecht contract mag niets anders zijn dan:

- een schuldsaldooverzekering die het overlijdensrisico dekt teneinde contractueel de terugbetaling van het krediet te waarborgen;
- een verzekering die het risico dekt van de beschadiging van het onroerend goed dat in waarborg aangeboden werd;
- een borgtochtverzekering.

§ 2. Het is de kredietgever verboden zich in de vestigingsakte het recht voor te behouden in de loop van het contract een verhoging van de dekking op te leggen.

Het is de kredietgever verboden de kredietnemer rechtstreeks of zijdelings te verplichten het aangehecht contract te sluiten bij een door de kredietgever aangewezen verzekeraar.

*Het is de kredietgever verboden aan de door de kredietnemer aangegane hoofdkredietovereenkomst een ander financieel product en/of een ander verzekeringsproduct te koppelen, ongeacht of dat andere product al dan niet aan de hoofdkredietovereenkomst werd gehecht.*

*De kredietnemer is vrij al dan niet een aangehechte verzekeringsovereenkomst of een andere financieringsovereenkomst aan te gaan bij de kredietgever, maar die overeenkomsten moeten qua duur, kostprijs en alle andere voorwaarden los blijven staan van bovenvermelde kredietovereenkomst.*

§ 3. Wanneer er een aangehecht contract van schuldsaldooverzekering is, wordt, op het ogenblik van het overlijden van de verzekerde, het verzekerd kapitaal gebruikt om het verschuldigd blijvend saldo terug te betalen en om, in voorkomend geval, de lopende en niet-vervallen interessen te betalen.

**TEXTE DE BASE****Loi du 4 août 1992 relative au crédit hypothécaire****Art. 6**

§ 1<sup>er</sup>. Il y a, au sens et en vue de l'application de la présente loi, «contrat annexé» lorsque l'emprunteur souscrit ou maintient en vigueur un contrat d'assurance, en exécution d'une condition du crédit dont le non-respect pourrait entraîner l'exigibilité de la créance.

Ce contrat annexé ne peut être que:

- une assurance du solde restant dû couvrant le risque de décès, destinée conventionnellement à garantir le remboursement du crédit;
- une assurance couvrant le risque de dégradation de l'immeuble offert en garantie;
- une assurance-caution.

§ 2. Il est interdit au prêteur de se réserver dans l'acte constitutif la faculté d'imposer au cours du contrat une majoration de la couverture.

Il est interdit au prêteur d'obliger directement ou indirectement l'emprunteur à souscrire le contrat annexé auprès d'un assureur désigné par le prêteur.

§ 3. Lorsqu'il existe un contrat annexé d'assurance du solde restant dû, le capital assuré est utilisé, au moment du décès de l'assuré, au remboursement du solde restant dû et, le cas échéant, au paiement des intérêts courus et non échus.

**TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION****Loi du 4 août 1992 relative au crédit hypothécaire****Art. 6**

§ 1<sup>er</sup>. Il y a, au sens et en vue de l'application de la présente loi, «contrat annexé» lorsque l'emprunteur souscrit ou maintient en vigueur un contrat d'assurance, en exécution d'une condition du crédit dont le non-respect pourrait entraîner l'exigibilité de la créance.

Ce contrat annexé ne peut être que:

- une assurance du solde restant dû couvrant le risque de décès, destinée conventionnellement à garantir le remboursement du crédit;
- une assurance couvrant le risque de dégradation de l'immeuble offert en garantie;
- une assurance-caution.

§ 2. Il est interdit au prêteur de se réserver dans l'acte constitutif la faculté d'imposer au cours du contrat une majoration de la couverture.

Il est interdit au prêteur d'obliger directement ou indirectement l'emprunteur à souscrire le contrat annexé auprès d'un assureur désigné par le prêteur.

*Il est interdit au prêteur d'offrir conjointement au contrat de crédit principal souscrit par l'emprunteur un autre produit financier et/ou un autre produit d'assurance, que celui-ci soit ou non annexé au contrat de crédit principal.*

*L'emprunteur reste libre de souscrire ou non un contrat d'assurance annexé ou un autre contrat de financement auprès du prêteur, mais ces contrats doivent demeurer indépendants du contrat d'emprunt sus-visé, quant à leur durée, quant à leur coût et quant à toutes leurs autres conditions.*

§ 3. Lorsqu'il existe un contrat annexé d'assurance du solde restant dû, le capital assuré est utilisé, au moment du décès de l'assuré, au remboursement du solde restant dû et, le cas échéant, au paiement des intérêts courus et non échus.

Wanneer het kapitaal van zulke verzekering hoger is dan het verschuldigd blijvend saldo, mag de kredietnemer op elk ogenblik dat kapitaal doen verminderen tot het passend bedrag.

Wanneer de verzekering slechts op een gedeelte van het kapitaal van het krediet betrekking heeft, worden dezelfde regels proportioneel toegepast.

§ 4. De Koning bepaalt de bijkomende regels waaraan de aanhechting moet voldoen.

Wanneer het kapitaal van zulke verzekering hoger is dan het verschuldigd blijvend saldo, mag de kredietnemer op elk ogenblik dat kapitaal doen verminderen tot het passend bedrag.

Wanneer de verzekering slechts op een gedeelte van het kapitaal van het krediet betrekking heeft, worden dezelfde regels proportioneel toegepast.

§ 4. De Koning bepaalt de bijkomende regels waaraan de aanhechting moet voldoen.

Lorsque le capital d'une telle assurance est supérieur au solde restant dû, l'emprunteur peut à tout moment faire réduire ce capital à due concurrence.

Lorsque l'assurance ne porte que sur une quotité du capital du crédit, les mêmes règles s'appliquent proportionnellement.

§ 4. Les règles complémentaires auxquelles l'annexion doit satisfaire sont déterminées par le Roi.

Lorsque le capital d'une telle assurance est supérieur au solde restant dû, l'emprunteur peut à tout moment faire réduire ce capital à due concurrence.

Lorsque l'assurance ne porte que sur une quotité du capital du crédit, les mêmes règles s'appliquent proportionnellement.

§ 4. Les règles complémentaires auxquelles l'annexion doit satisfaire sont déterminées par le Roi.